

Paleogen w wierceniu Gorzów Wielkopolski IG 1 – aktualizacja badań palinologicznych

Barbara Słodkowska¹, Irena Grabowska²

Otwór wiertniczy Gorzów Wielkopolski IG 1 odwiercono w latach 50. XX w. Do badań palinologicznych pobrano wówczas próbki z osadów typowanych na trzeciorzęd. Irena

Romanowicz w 1958 r. podjęła pierwszą próbę datowania tych osadów metodą analizy pyłkowej. Opracowała próbki z osadów iłowcowo-mułowcowych z odcinka profilu 150,2

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; bslo@pgi.gov.pl

² emerytowany pracownik Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego

m do 168,2 m. Podczas tej analizy jedynie dwie próbki z głębokości 161,5 i 168,2 m zawierały pełne spektra pyłkowe. Następnie w 1961 r. prace kontynuowała Irena Grabowska, badając szczegółowo 26 próbek z profilu wiercenia na odcinku 147,3 do 175,6 m. Obecnie wyniki wymienionych badań zostały poddane rewizji zarówno pod względem oznaczeń taksonomicznych, jak i przynależności stratygraficznej. Należy przy tym wziąć pod uwagę ogromny postęp wiedzy, jaki nastąpił w badaniach palinologicznych w ciągu blisko 70 lat (Słodkowska, Grabowska, 2014), które dzielą nas od przeprowadzenia analiz. Dotyczy to zarówno metodyki przygotowania próbek do badań, generacji sprzętu optycznego, jego rozdzielczości, jak i prężnie rozwijającej się palinologii, zwłaszcza badań systematycznych.

W 1961 r., gdy przystępowano do badań palinologicznych, znano już wiek analizowanych osadów, datowanych biostratygraficznie na podstawie makro- i mikrofauny na rupel (Gortyńska, 1962; Wolańska, 1962; Woźny, 1962), dziś zaliczany do dolnego oligocenu, lecz wówczas do środkowego. Nie dysponowano wówczas preparatami mikroskopowymi ani próbkami pobranymi z wiercenia, które można by analizować według współczesnych standardów maceracji, oznaczeń i interpretacji. Gdyby takie badania przeprowadzono współcześnie, rozdzielczość badań palinologicznych byłaby zapewne znacznie większa i wyniki bardziej szczegółowe. Pamiętając zatem o ograniczeniach, dokonano kwerendy i rewizji materiału paleontologicznego pochodzącego z dawnego wiercenia.

W zespole pyłkowym z wiercenia Gorzów Wielkopolski IG 1, analizowanym pod kątem zbiorowisk roślinnych dominujących w dolnym oligocenie, wyraźnie zaznacza się panowanie lasów bagiennych z *Taxodium*, *Cunninghamia*, *Glyptostrobus* i *Nyssaceae*. Wokół zbiornika bagiennego ro-

sły rośliny ciepłolubne, głównie z rodzin: Fagaceae, Fabaceae, Hamamelidaceae, Sapotaceae, Symplocaceae, Juglandaceae, Vitaceae, Arecaeae i innych. Obecność morskiego fitoplanktonu wskazuje, że był to zbiornik paraliczny i stale zaznaczały się w nim wpływy morskie. Owcześnie klimat, rekonstruowany na podstawie składu roślinności, można określić jako bardzo ciepły do subtropikalnego.

Rewizja i reinterpretacja wyników badań palinologicznych odcinka profilu z głębokości 147,3–175,6 m potwierdziła wiek zespołów palinomorf mieszczący się obecnie w oligocenie dolnym – rupelu. Litostratygraficznie mieści się jeszcze w obrębie morskiej formacji rupelskiej, w jej wschodniej części, ale znaczny udział pyłku nadbrzeżnych bagnisk wskazuje na sąsiedztwo równowiekowej, brakicznej formacji czempińskiej.

Dzięki analizie nowymi metodami materiału palinologicznego z dawnego wiercenia możliwe było odtworzenie warunków środowiskowych i klimatycznych panujących podczas sedimentacji osadów, a zatem pełniejsze wykorzystanie istniejących danych w badaniu utworów paleogenu z otworu Gorzów Wielkopolski IG 1.

LITERATURA

- GORTYŃSKA S. 1962 – Kilka uwag o oligocenie w Polsce Zachodniej. Kwartalnik Geologiczny, 6 (1): 125–133.
 SŁODKOWSKA B., GRABOWSKA I. 2014 – Wyniki badań palinologicznych utworów paleogenu. [W:] Feldman-Olszewska A. (red.), Gorzów Wielkopolski IG 1. Profile Głębokich Otworów wiertniczych, 141: 245–254.
 WOLAŃSKA A.H. 1962 – Stratygrafia mikropaleontologiczna oligocenu Polski Zachodniej. Kwartalnik Geologiczny, 6 (1): 149–156.
 WOŹNY E. 1962 – Stratygrafia oligocenu Polski Zachodniej na podstawie mikrofauny. Kwartalnik Geologiczny, 6 (1): 134–148.